

Hotakainen vastaan Miklu

Helsingin Sanomat uutisoi alkuvuodesta, kuinka Kari Hotakaisen kirjoittaman Tuontematon Kimi Räikkönen -teoksen myyntiluvut hipoivat viime vuonna kahtasataatuhatta.

Helsingin Sanomat ei uutisoinut alkuvuodesta, kuinka tubettaja Miklun videoiman Heitän tyttöystävän veteen -teoksen katsojaluvut hipoivat viime vuonna miljoonaa.

Luumusten kulttuurijakunta eronnee toisistaan huomattavasti. Katsojaluvut osoittavat, millaisessa tekstiyrmpäristössä lapset ja nuoret tällä hetkellä liikkuvat.

Eikä suunta ole muuttumassa.

Hotakaisen teos voidaan määritellä elämäkertakirjaksi ja Miklun vaikkapa viihdevideoeksi.

Video tekstilajina sisältää multimodaalisuutensa ansiosta perinteiseen printtiin verrattuna useita eri tekstejä, joiden tulkitsen, tuottamisen ja arvottamisen taidot ovat tätä nykyä hyvin merkityksellisiä.

Peruskoulussa käytössä oleva opetusmateriaali määrittelee tekstit entistä laajalaisemmin. Ne voivat olla esimerkiksi sanallisia, kuvallisia tai auditiivisia symbolijärjestelmiä sekä lisäksi näiden yhdistelmiä.

Entistä laavampi määritelmä on kehkeytnyt tilauksesta, sillä 2000-luvulla syntyneet on toivotettu tervetulleiksi radalle, jossa vikkelät ja useita ilmaisukeinoja käyttävät tekstiyhdistelmät ovat keulassa.

Kirja ja saunomalehti tunnutvat vähillä korröttelevän näyttäviä videoklippejä kierroksen jäljessä.

Ilmaisen monipuolisuus on kuitenkin rantautunut lasten- ja nuortenkirjallisuuteenkin. Esimerkiksi Kaisa Happonen ja Anne Vaskan parin vuoden takainen Mur, eli karhu -lastenkirja antaa mahdollisuuden sukeltaa satumaailmaan erillisen mobiililisövelhuksen avulla. Skannattuaan kirjan sivun tabletilla eteen saattaa aua esimerkiksi 360-asteinen karhupesä.

Ilkka Mattilan viime vuonna ilmestyneessä Mysteerimurtaajissa taas päästään itse osallistumaan rikosten ratkaisemiseen. Muutaman sivun välein esiin valahtaa QR koodi, jonka takaa löytyy mysteeriin liittyvä jobtolanka. Video- ja kuvavinkit yhdistettynä kaunokirjallisuuteen tekevät lukijasta modernin salapoliisin.

Perusopetuksen opetusmateriaali velvoittaa tutustumaan opetuksessa monipuolisiin teksteihin, jotka ovat lähellä oppilaiden kokemusmaailmaa.

Opettajaksi opiskeleville tekstien tämänhetkisestä temmellyksestä kyllä puhutaan runsaasti. Metsän puilta nähdäkseen myös kouluissa työskentelevien opettajien on ryhdyttävä ennakkoluottomasti tarkastelemaan, millaisella tekstiyhdistelmien kentällä lapset ja nuoret nyt todella tekevät.

Tekstihybrideihin tutustumisen voi aloittaa vaikkapa katsomalla tubettaja-Miklun videon ja sen jälkeen lukemalla murto-osan sen 1500 kommentista.

Tai esimerkiksi kokeilemalla, miten lukemiseen ja kirjaan tutustumiseen voi saada uutta puhua tabletin avulla.

Opettajan kannattaa aloittaa perehtyminen uudenaisten tekstiyhdistelmiin yhdessä oppilaiden kanssa, joiden monipuolisia tietoja ja taitoja kannattaa hyödyntää ja toiveita tekstivalinnoista kuunnella. Mitä elämänläheisempiä tekstit ovat, sitä motivoivampaa oppiminen niiden kautta on.